

MIESTEN KOKEMA VÄKIVALTA JA AUTTAMISKÄYTÄNNÖT

Ann-Mari Lainio
Kandidaatintutkielma
Sosiaalityö
Avoin yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2021

TIIVISTELMÄ

MIESTEN KOKEMA VÄKIVALTA JA AUTTAMISKÄYTÄNNÖT

Ann-Mari Lainio

Sosiaalityö

Kandidaatintutkielma

Avoin yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Ohjaaja: Teija Karttunen

Kevät 2021

Sivumäärä: 23 sivua

Kandidaatintutkielmani on kirjallisuuskatsaus, jonka tavoitteena on selvittää aiemman tutkimustiedon perusteella miesten kokemaa väkivaltaa ja miehille kohdistettuja auttamiskäytäntöjä. Tutkielman tutkimusaineisto koostuu 12 lähteestä. Lähdeaineisto muodostuu yhdeksästä tieteellisestä artikkelista, joista seitsemän on kansainvälisiä, yhdestä kansallisesta uhrihaastattelututkimuksesta, kahdesta väitöskirjasta ja yhdestä miespainotteisesta tutkimusraportista.

Kirjallisuuskatsauksen tuloksiin perustuen voidaan nähdä miesten kokevan vahingoittavaa väkivaltaa. Väkivalta on ilmiönä piiloon asettuvaa. Väkivalta vaikuttaa uhrin hyvinvointiin ja sosiaalisiin suhteisiin vahingoittavasti. Väkivallan miesuhri ei halua tehdä tapahtunutta näkyväksi, kuitenkin tutkielmassa on nähtävissä miesuhriella olevan tuen, avun ja neuvonnan tarpeita. Stereotyyppiset käsitykset ja yhteiskunnallisesti asetetut roolit synnyttävät miehelle avun hakemisen haasteita.

Tämä tutkielma vahvistaa käsitystä siitä, että miehet kokevat väkivaltaa ja väkivalta on haitallista miesuhreille. Miehillä on useita haasteita avun hakemisessa ja avun vastaanottamisessa. Miehiin kohdistuvan väkivaltailmiön tietoisuuden lisääminen sekä toimijoiden yhteistyön ja osaamisen kehittäminen on tärkeää. Miehelle tarjottavaa auttamiskäytäntö on selkeämmin tuotava esiin sekä auttamiskulttuuria kehitettävä mieserityisyys huomioiden.

Avainsanat: miesuhri, väkivalta, sukupuoliroolit, auttamiskäytäntöt

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	VÄKIVALTA, MIEHET JA AUTTAMISKÄYTÄNNÖT	6
	2.1 Väkivaltailmiö	6
	2.2 Miesuhrien tuki.....	9
	2.3 Sukupuoli ja hegemoninen maskuliinisuus.....	10
	2.4 Miehen rooli	11
3	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	13
4	TUTKIMUSASETELMA	14
5	VÄKIVALTA JA MIESUHRIEN AVUT	15
	5.1 Miehiin kohdistuva väkivalta	15
	5.2 Väkivallan seuraukset miesuhreille	16
	5.3 Miesuhrien auttamiskäytännöt.....	17
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	20
	LÄHTEET.....	23

1 JOHDANTO

Tässä tutkielmassa keskityn miesten kokemaan väkivaltaan ja auttamiskäyttöihin. Heiskanen ja Ruuskanen (2010, 17) toteavat miesten ja naisten kokeneen väkivaltaa kumppanin tekemänä nykyisessä suhteessaan tai viimeisen vuoden aikana. Kaitue, Noponen ja Släen (2007, 41) kirjoittavat naisten ja miesten parisuhdeväkivallan erilaisuuden ja samankaltaisuuden kokemuksia on tutkittu niukasti sekä miesten kokemasta parisuhdeväkivallasta on kertynyt vähän uhritutkimuksia yksinomaan miesnäkökulmasta. Venäläinen (2019, 778) esittää väitteen miesten olevan vaitonaisia heihin kohdistuvasta väkivallasta ja siksi tutkimistietoa aiheesta on löydettävissä suppeasti.

Flinck (2006, 12–13) näkee väkivaltatutkimuksen olevan yhteiskunnallisesti merkittävää, sillä väkivallan seuraukset ovat moniulotteisia ja väkivalta aiheuttaa uhreille inhimillistä kärsimystä sekä kuormittaa palvelujärjestelmää. On tärkeää muistaa, ettei mikään kulttuuri tai sukupuoli oikeuta käyttämään väkivaltaa, mutta kulttuurin ja sukupuolen huomioiminen tekee niihin liittyvän väkivaltailmiön ymmärrettäväksi sekä tämän kautta paremmin ennakoitaviksi ja ehkäistäväksi (Lidman 2015, 325). Suvi Ronkainen (2008, 389) esittää näkökulmaa numerotiedon tärkeydestä hyvinvointiyhteiskunnassamme perusteltaessa sosiaalisen ongelman läsnäoloa sekä ilmiön yhteiskunnallista merkittävyyttä.

Käsittelen tutkielmassani lähemmin väkivallan muotoja, joita tutkimuksen mukaan miehet perinteisesti kokevat kokiessaan väkivaltaa. Heiskanen ja Ruuskanen (2010, 14) kertovat miesten uhrikokemuksia hallitsevan fyysinen väkivalta. Honkatukian ja Sirenin (2005, 145, 150) mukaan miesten kokema väkivalta näytetään pääasiallisesti lähisuhdeväkivaltana sekä katu- ja ravintolaväkivaltana.

Kiinnostukseni aiheeseen on syntynyt toimiessani rikosuhripäivystyksessä toiminnanohjaajana. Tutkimuksissa ilmenee miesten kokevan väkivaltaa, kuitenkin miesuhrit eivät juurikaan näyttäydy asiakkuuksina uhripalveluissa. Rikosuhripäivystyksen asiakaskunta koostuu noin 78 prosenttisesti naisista ja 22 prosenttisesti miehistä (Rikosuhripäivystys 2020). Yhteiskunnassa on tärkeää nostaa esiin miesuhrien tarpeita ja toiveita sekä tuoda esiin mieserityistä näkökulmaa. Aiheesta tarvitaan tutkimustietoa, jotta voimme tarjota kohdistettua mieserityistä hyvinvointia sekä apua, tukea ja neuvontaa väkivaltaa kokeville miehille.

2 VÄKIVALTA, MIEHET JA AUTTAMISKÄYTÄNNÖT

Tässä luvussa käsittelen miesten kokemaa väkivaltaa ja sen seurauksia miehille. Väkivalta on tunteita herättävä ilmiö. Flinck (2006) esittää väkivallasta käytettävän hyvin monenlaisia käsitteitä saman väkivalta teeman alla. Parisuhteessa tapahtuva väkivalta voidaan tarkastella sekä määritellä aikeina, tekoina, rikoslain tunnusmerkistön pohjalta ja näiden rikosten seuraamusten mukaan. Parisuhteessa tapahtuva väkivalta voidaan myös tuoda esiin tilastoina, kokemuksena, konstruktiona, sukupuolittuneena ilmiönä ja valtarakenteen näkökulmasta. (Flinck 2006, 18.)

Maailman terveysjärjestön WHO:n käyttämän määritelmän mukaan ”Väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysiseen tai psyykkiseen vamman syntymiseen, kehityksen häiriintymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen” (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi ja Lozano 2005, 21; Kivelä 2020, 23). Jokinen (2000, 14) puolestaan kirjoittaa väkivallan tunnusmerkistön täyttävän, jos toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään suunnataan alistavaa tai pakottavaa käytöstä, joka ei välttämättä ole fyysistä eikä suoraa tai selvää ja avointa toimintaa. Toisen ihmisen tai ihmisryhmän tavoitteellinen hallitseminen, kontrollointi tai hyväksikäyttö täyttää väkivallan tunnusmerkistön.

2.1 Väkivaltailmiö

Tutkielmassa tarkastelen väkivaltailmiötä miesuhri käsitteen näkökulmasta. Olen käyttänyt tutkielmassa työkirjoja ilmiötä taustoittavana materiaalina. Miesuhrilla tarkoitetaan tässä tutkielmassa väkivaltaa kokenutta mieshenkilöä. En kuitenkaan rajaa miesten kokemaa väkivaltaa esimerkiksi läheisten ihmissuhteiden mukaan, kuten esimerkiksi lähisuhdeväkivalta, joten käytän tutkielmassa

termiä väkivalta. Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jota koetaan läheisissä ihmissuhteissa. Tällöin väkivalta kohdistuu ihmisen nykyiseen kumppaniin tai entiseen kumppaniin, lapseen, lähisukulaisiin tai muuhun läheiseksi luokiteltuun henkilöön. (THL 2020.)

Kaittila ja Nyqvist (2015, 263–264) nostavat esiin mielenkiintoisen huomion väkivaltatutkimuksista. He kirjoittavat artikkelissaan väkivaltatutkimusta tehtäneen pitkälti fyysisen väkivallan näkökulmasta, joten muut väkivallan osa-alueet ovat saattaneet jäädä tästä syystä vähemmälle huomiolle. Eräs vähemmän tunnetuista ja tutkituista väkivallan osa-alueista onkin taloudellinen väkivalta, jota kuitenkin koetaan sukupuolesta riippumatta. Tässä tutkielmassa en tarkastele taloudellista väkivaltaa, sillä tutkielmassa määrittelen väkivaltailmiötä fyysisen ja henkisen väkivallan käsitteiden näkökulmasta, sillä nämä muodot nousivat tutkimuskirjallisuudessa pääasiallisena miesten kokeman väkivallan tekemuotoina. (Honkatukia & Siren 2005.)

Lähestyn väkivaltailmiötä mieserityisyys näkökulmasta. Mieserityisyydellä tarkoitetaan miehisen sukupuolen huomioimista fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena ulottuvuutena (Peitsalo ym. 2017). Auttamiskäytännöllä tarkoitetaan niitä palveluita, joilla tuotetaan ja tarjotaan henkistä sekä fyysistä tukea sekä neuvoja ja ohjausta väkivaltarikoksen uhreille. Flinck (2006, 22) esittää väitöskirjassaan parisuhdeväkivallan selitysmallien vaihtelevan eri tieteenalojen teorian, ammatikäytännön ja sukupuolen kokemuksen mukaisesti. On tärkeää huomioida, että kun käytetään yhtä selitysteoriaa, se tuo esiin vain tietyn ja tarkoin määritellyn puolen käsiteltävästä ilmiöstä.

Väkivalta näyttäytyy yhteiskunnassamme usein eri muodoin ja tavoin. Väkivalta synnyttää suuren kentän, josta voimme erottaa erityisiä väkivallan muotoja. Väkivalta voi olla muodoltaan henkistä, aliarviointia, kieltämistä ja syyttämistä, eristämistä, fyysistä, seksuaalista, taloudellista, etuoikeuksien ja valta-aseman väärin käyttämistä, hengellistä, vainoamista, lasten käyttämistä väkivallan väli-

neenä, pakottamista ja uhkailua, hoidon ja huolenpidon laiminlyöntiä ja pelottelemista. (Lidman 2015, 26.) Ruuskanen ja Heiskanen (2010, 13) tuovat esiin väkivallan määrittelyllä olevan olennainen merkitys uhritutkimuksissa.

Fyysinen väkivalta

Miessakien verkkokyselyyn vastanneista miehistä 96 prosenttia kertoi kokeneensa väkivaltaa elämässään. Väkivallan muotona fyysinen väkivalta näyttäytyy ylivoimaisesti hallitsevana miesten uhrikokemuksia tarkastellessa. (Peitsalo ym. 2017, 6–8.) Miesten kokema fyysinen väkivalta on yleisemmin lyömistä, kuristamista, potkimista, puremista, polttamista, vapauden riistoa tai hoidettavan tarpeettoman kovakouraista käsittelyä. Parisuhdeväkivallassa fyysinen väkivalta tapahtuu useimmiten ilman asetta. Seksuaalisen väkivallan kohteeksi miehet joutuvat harvemmin kuin naiset. (Heiskanen & Ruuskanen 2010, 11–13, 21.)

Kekkonen, Sarlin ja Pekkola (2020, 9) kertovat julkisella paikalla kulkemisen herättävän miehissä pelkoa, sillä sattumanvaraisen väkivallan kohteeksi joutuminen on miehille yleisempää kuin naisille ja tämä väkivallan arvaamattomuus herättää miehissä turvattomuutta. Kadulla tapahtuva väkivallan muoto voi olla lievistä väkivallasta tappoon. Katuväkivallan tekijöistä ja kokijoista valtaosa on miehiä. Katuväkivallan tunnusomainen piirre on suunnittelemattomuus. Niemi, Kainulainen ja Honkatukia (2017, 81) nostavat esiin fyysisten vammojen laajuuden ja vakavuuden vaikuttavan uhrien ilmoitushalukkuuteen viranomaiselle, sillä kun vammat ovat merkittäviä uhrille, niin tuolloin katuväkivallan uhri tekee asiasta rikosilmoituksen.

Henkinen väkivalta

Niissä lähisuhteissa, jossa koetaan fyysistä väkivaltaa, on oletettavasti myös läsnä henkinen väkivalta. Väkivallan ensimmäiset merkit ovat harvoin fyysisiä. Ennen ensimmäistä lyöntiä uhri on ehkä joutunut kokemaan henkistä väkivaltaa, joka saattaa kilpistyä fyysiseksi pahoinpitelyksi. (Kaitue ym. 2007, 15.)

Kivelä (2020) painottaa miesten joutuvan yleisemmin henkisen väkivallan uhreiksi kokiessaan perheväkivaltaa. Näitä henkisen väkivallan muotoja ovat kiusaaminen, sivuuttaminen, uhkaaminen ja kiristäminen (Kivelä 2020, 25). Vanhempien keskinäisissä riidoissa ja erotilanteissa on havaittu naisten harjoittavan henkistä väkivaltaa lasta hyväksikäyttäen tarkoituksena vahingoittaa kumppania (Hine 2020). Kekkonen ym. (2020, 9) tuovat esiin näkökulmaan, jossa henkisen ja fyysisen väkivallan kokemus on ollut miehelle läsnä koko elämän. Väki- valta on mahdollisesti ollut läsnä lapsuuden kodissa ja siitä seurannut kouluun, armeijaan ja mahdollisesti myös parisuhteeseen sekä näin jatkunut koko miehen aikuisiän.

2.2 Miesuhrien tuki

Uhrien tukipalveluilla tarkoitetaan palvelua, jolla tuotetaan ja tarjotaan henkistä sekä fyysistä tukea sekä neuvoja ja ohjausta väkivaltarikoksen uhreille. Tukipalveluissa keskeisiä asioita ovat uhrien tukeminen, tarpeiden huomioiminen ja tasa-arvoinen kohtelu. Näillä asioilla on uhreille tärkeä merkitys, kun kyseessä on mieltäminen itsensä sellaiseksi uhriksi, joka on oikeutettu apuun ja tukeen. (Honkatukia & Kivivuori 2011, 161.)

Peitsalo ym. (2017, 14–16) nostavat esiin avun ja tuen hakemisen olevan monelle miehelle ongelmallista. Myös vertaistuen vastaanottaminen koettiin haasteelliseksi. Uhrkokemuksesta puhuminen oli miehelle helpompaa silloin, kun vastassa on ammattihenkilö. Kekkonen ym. (2020, 5) kertovat havainneen valtaosan väkivaltaa kokeneista miehistä jääneen vaille kaipaamansa keskusteluapua.

Harju (2012, 53) näkee väkivaltatyön olevan moniammatillista yhteistyötä, jonka tavoitteena tulisi olla toimivien verkostojen ja yhteistoimijuuden luominen väkivallan tunnistamiseksi sekä avoimuuden kulttuurin luominen ja rakentaminen eri toimijoiden kesken. Tällä (Harju 2012, 53) viittaa niin viranomaisten kuin kolmannen sektorin toimijoidenkin keskinäiseen yhteistyöhön.

2.3 Sukupuoli ja hegemoninen maskuliinisuus

Jokisen, Ahlbäckin ja Kinnarisen (2012, 171) mukaan miehet ja pojat ovat yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa jääneet näkymättömiksi osapuoliksi. Kirjoittajat viittaavat sukupuolitutkimuksia esittäviin artikkelikokoelmaan, jossa miehet olivat aiheena vain yhdessä tutkimuksessa ja kaikki muut tekstit käsittelevät naisia ja tyttöjä. Hine (2020, 2–3) puolestaan muistuttaa tutkimuksessaan miesuhrien pysyneen piilossa ja unohdettuina, sillä miehet nähtiin aiemmissa tutkimuksissa väkivaltaisina, vallanhaluisina ja alistavina yksilöinä.

Niemi ym. (2017, 49, 20) toteavat väkivallan ja kontrollin keskittyneen miesten väliseen sukupuolistuneeseen väkivaltaan, jossa miehet rakentavat sukupuoltaan, seksuaalisuuttaan sekä samanaikaisesti kamppailevat vallasta ja miesten välisestä hierarkiasta. Tämä on yksi osa mieheksi kasvamista, joka kuuluu poika- ja mieskulttuureihin sekä miesten väliseen kanssakäymiseen. Väkivallan kulttuurista ja yhteiskunnallista merkityksellistämistä hallitseva tärkeä tekijä on sukupuoli. Valta, voima ja ulospäin suuntautuva maskuliinisuus ovat maskuliinisuuteen yhdistettäviä piirteitä eivätkä ne näyttäyty ristiriidassa väkivallan kanssa. Tässä tutkielmassa sukupuolistuneella väkivallalla tarkoitetaan sellaista väkivaltaa, joka eroaa muodoltaan, yleisyydeltään tai seurauksiltaan sukupuolen mukaan (THL 2020).

Nieminen (2013, 46) viittaa R.W. Connellin synnyttämään hegemonisen maskuliinisuuden teoriaan, josta on kehittynyt miestutkimusta hallitseva käsite. Hegemoninen maskuliinisuus sisältää tietyn voimavaran, mistä ammentamalla miehet käyttäytyvät yhteiskunnassamme hyväksytyllä tavalla (Jokinen ym. 2012,

174). Hegemoninen maskuliinisuus viittaa historialliseen aikaan ja paikkaan, jossa arvot ja maailmankatsomus ovat hallitsevia. Toisaalta käsitteellä viitataan myös yhteiskunnassa vallitsevaan politiikkaan, taloudelliseen, sosiaaliseen ja uskonnolliseen valtaan, jota käyttävät tietty, valikoitu ryhmä miehiä. Kolmanneksi käsite sisältää fiktiivisen tai faktuaalisen ihanteen, joka symbolisoi hegemonista maskuliinisuutta. (Jokinen ym. 2012, 173–174.)

Jokinen ym. (2012) nostavat esimerkiksi näyttelijä John Waynen, joka esiintyi monissa sota- ja lännenelokuvissa yksin pärjäävänä, rohkeana ja voittamattomana sankarina. Tuoreempaa versiona Waynosta esiintyy Sylvester Stallone, joka on näytellyt Vietnam-sodan veteraania Ramboa. Kun jotain ilmiötä nimitetään itsepintaisesti joksikin, niin ilmiö alkaa näyttämään myös siltä, tätä nimitetään hegemoniseksi diskurssiksi. (Jokinen 2000, 122, 169.) Elämäntaidollisten haasteiden viitekehyksestä katsottuna hegemoninen maskuliinisuus kertoo ennemminkin epävarmuudesta, jonka turvaksi rakennetaan kova kilpi, kuin itsevarmasta ja kovasta miehisyydestä (Videnoja 2012, 62).

2.4 Miehen rooli

Huntley (2019) kertoo väkivallan olevan suuri loukkaus, joka vahingoittaa ihmisen hyvinvointia ja terveyttä. Hän nostaa esiin naisten kokevan enemmän lähisuuhdeväkivaltaa, mutta painottaa etteivät miehetkään ole immuuneja väkivallalle. Miehet on asetettu rooliin, jossa väkivalta kuuluu olettamuksena miehisyyteen. Miesten ei tulisi joutua sietämään väkivaltaa sukupuolensa vuoksi. Väkivallan ja miehekkyyden välinen yhteys tulee tehdä näkyväksi ja nämä ennakkoletukset tulee haastaa. Miesuhrille väkivaltaan liittyvät kokemukset ovat vaikeita ja niiden käsitteleminen tuottaa miehille haasteita. (Peitsalo ym. 2017; Kekkonen ym. 2020.)

On tärkeää huomioida, miten ulkoapäin asetettu sukupuolirooli vaikuttaa mies-sukupuoleen ja käyttäytymiseen sekä mitä merkityksiä tämä luo yhteiskunnassamme ja kulttuurissamme (Jokinen, Ahlbäck ja Kinnarinen 2012). Kekkonen ym.

(2020, 30) kuvaavat miesten kertomuksissa ilmenneen huolta yhteiskunnassamme, jossa miehet joutuvat olemaan valmiina kohtaamaan väkivallan uhkaa. On kuitenkin oletettavaa, että yhteiskunnassamme tulee olla sellainen, että miehen ei tarvitsisi pelätä ja olla valmiina puolustautumaan.

Cacciatore ja Koiso-Kanttila (2008, 41) nostavat esiin myös huolta väkivaltaisten kasvatustapojen yleisyydestä poikien keskuudessa. Poikia kasvatetaan ahtaaseen mieskäytösmalliin ja tätä sosiaalisesti ahdasta stereotypiaa pitää pyrkiä välttämään. Cacciatoren ja Koiso-Kanttilan (2008) mukaan yhteiskunnassamme tarvitaan poikaymmärrystä ja sukupuolierityistä tietoa sekä tutkimusta, jotta voimme luoda oikeudenmukaisemman ja hyvinvoivan yhteiskunnan, tulee meidän kehittää poikaerityistä osaamista ja saada tietoa poikaerityisistä auttamismuodoista. (2008, 25, 36.) Videnoja (2012, 64) painottaa kokemuksen puutteen, heikkojen kielellisten taitojen ja suomalaisen kulttuurin normien rakentavan suomalaisten miesten puhekulttuuria. Miesten puhumattomuus ei ole väistämätön ja staattinen tila, vaan oikeanlaisella rohkaisulla myös pojat ja miehet voivat puhua omista tunteistaan, peloistaan ja haaveistaan.

Olen edellä käsitellyt miesten kokemaa väkivaltaa ja roolia väkivallan uhrina sekä väkivallan seurauksia miehille. Aineistossa on nähtävissä miesten kokevan väkivaltaa, vaikka väkivalta ei ehkä näyttäytyä viranomaisille ja muille toimijoille siinä laajuudessa, kuinka paljon miehet todellisuudessa kokevat väkivaltaa yhteiskunnassamme. (Peitsalo ym. 2017; Kekkonen ym. 2020). Miehillä avun hakeminen ja vastaanottaminen näyttäytyy erityisen haasteellisena. Tähän vaikuttaa edellä mainitut miehille annetut sukupuoliroolit ja vahva yksin pärjäämisen eetos. Miesten kokema väkivalta nähdään kulttuurisesti normalisoituneena ja miehet nähdäänkin useasti tekijöinä, eikä uhreina. Kekkonen (ym. 2020, 17) kirjoittavat miesten oman kokemuksen mukaan miesten keskinäisen väkivallan ohitettavan, koska sitä ei koeta miehelle vahingoittavana.

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimustehtävässä kuvaan miehiin kohdistuvaa väkivaltaa ja auttamiskäytäntöjä tutkimuskirjallisuuden keinoin. Tutkielman ajatuksena on tutkimuksen keinoin syventää tietoa miehen kokemasta väkivallasta ja käsitellä auttamiskäytäntöjä sekä tarkastella väkivallan seurauksia yhteiskunnallisesti. Tutkielma toteutetaan kirjallisuuskatsauksena.

Kartoitan miesten kokemaa väkivaltaa seuraavien tutkimuskysymysten myötä:

Tutkimuskysymykset ovat:

Minkälaista väkivaltaa miehet kokevat ja mitkä ovat väkivallan seuraukset miehelle?

Minkälaisia auttamisen käytäntöjä väkivaltaa kokeneille miehille tulee tarjota?

4 TUTKIMUSASETELMA

Tutkielman tutkimusaineisto koostuu 12 lähteestä. Lähdeaineisto muodostuu yhdeksästä tieteellisestä artikkelista, joista seitsemän on kansainvälisiä, yhdestä kansallisesta uhrihaastattelututkimuksesta, kahdesta väitöskirjasta ja yhdestä miespainotteisesta tutkimusraportista. Olen käyttänyt tutkielmassa työkirjoja ilmiötä taustoittavana materiaalina. Käsittelen tutkimusaineistoa asiasanojen avulla, joista etsin samankaltaisuuksia ja yhtäläisyyksiä toisiinsa. Löytämäni materiaalin avulla yhdistin aineistoja sekä muodostin erilaisia teemoja. Teemoiksi nousivat miesuhri, hegemoninen maskuliinisuus, sukupuoli, väkivalta, lähisuhdeväkivalta, trauma ja uhripalvelut.

Tutkielmassa on käytetty tutkimusmenetelmänä aiempiin tutkimuksiin perustuvaa kirjallisuuskatsausta. Tutkimusaineiston tiedonhaussa haku- ja asiasanoina käytettiin: mies, miesuhri, mieserityisyys, sukupuoli, hegemoninen maskuliinisuus, väkivalta, lähisuhdeväkivalta, tukipalvelu ja avun hakeminen sekä englanninkielisinä hakusanoina: male intimate abuse, victim support, violence against men, men as victims, victim of domestic violence sekä partner violence victims. Boolean menetelmää käyttäen yhdistin käsitteitä violence* AND men* AND victim support * ja väkivalta AND miesuhritutkimus sekä violence against men. Rajasin hakua kielen mukaan.

Tutkimusaineiston etsin seuraavista tietokannoista JYKDOKista, Jyväskylän yliopiston FINNA-hakupalvelusta, Helsingin yliopiston HELKA tietokannasta, Janus ja Yhteiskunta-lehdistä, LASTU-kirjaston hakupalvelusta, Google Scholarista sekä yliopistojen väitöskirjahakujen kautta. Tämän lisäksi löysin lähteitä myös aiemmin julkaistujen tutkimusten lähdeluetteloista sekä tein myös manuaalista hakua kirjojen lähteistä.

5 VÄKIVALTA JA MIESUHRIEN AVUT

Tässä luvussa käsittelen miehiin kohdistuvaa väkivaltaa ja miehelle tarjottavia auttamiskäytäntöjä lähdeaineistosta esiin nousseiden kolmen teeman avulla. Ensimmäinen teema käsittelee miesten kokemaa väkivaltaa, väkivallan muotoja ja väkivallan ilmaantuvuutta. Toinen teema avaa niitä väkivallan seurauksia, joita miehet kokevat kokisessaan väkivaltaa ja kolmas teema puolestaan tarkastelee miehelle tarjottavia tukipalveluita ja niiden saavutettavuutta sekä avun hakemisen ja vastaanottamisen kysymyksiä.

5.1 Miehiin kohdistuva väkivalta

Brasilialaisen Italo de Macedo Bernardinon (2016) tutki väkivallan uhreiksi joutuneita miehiä. Tutkimuksen ikäjakauma oli 18–92 vuotta ja vastaajien keski-ikä asettui 34,3 vuoteen. Tutkimukseen osallistui 1520 miestä. Tutkituista miehistä 14,6 prosenttia oli kokenut väkivaltaa. De Macedo Bernardion (2016) arvelee uhrien määrän olevan suurempi kuin tuloksista ilmenee, johtuen väkivaltaa kohdanneiden mielihien ilmoitushaluttomuudesta sekä mahdollisten väkivallasta seuranneiden vammojen vähäisyydestä. Tutkimuksessa ilmeni pään alueen vammojen olevan yleisiä, ja tämä herätti vahvaa huolestuneisuutta, sillä juuri pään alueen vammat johtavat useasti uhrin menehtymiseen.

Benjamin Hine (2020) toteaa miehiin kohdistuvaa hyväksikäyttöä ja väkivaltaa tutkittaneen kapeilla tutkimusmenelmillä. Hine (2020) nostaa esiin väkivaltatutkimuksien pohjautuneen pitkälti jähmettyneisiin patriarkaalisiin sukupuolijärjestelmiin ja väkivaltatutkimustyötä tehtäneen hyväksikäytettyjen naisten kokemusmaailmasta käsin. Tämä yksipuolinen tutkimusasetelma on johtanut sukupuolistuneeseen ajattelutapaan, jonka seurauksena miesuhrit ovat usein unohdettu uhritutkimuksissa.

Portugalilainen Rute Carmon (2011) toteutti oikeuslääketieteen yksikössä Portossa vuosina 2007–2009 uhritutkimusta. Carmo (2011) kirjoittaa lähisuhdeväkivallan uhreja tutkittaneen Portugalissa niukasti ja hänen tutkimuksensa tavoitteena oli tehdä miehiin kohdistuvaa väkivalta ilmiötä ymmärrettäväksi ja lisätä miehiin kohdistuvan väkivallan tietämystä. Tutkimuksessa ilmeni, että suurin osa miespuolisista väkivallan uhreista ei tehnyt väkivallasta ilmoitusta viranomaisille tai hakeutunut terveydenhuoltoon. Carmo (2011, 355) näkee lähisuhdeväkivallan olevan maailmanlaajuinen ongelma, jossa miehet on pääasiallisesti asetettu tekijän rooliin, vaikka he voivat olla myös kokijoita.

Carmon (2011, 357) mukaan miehiin yleisin kohdistunut väkivallan muoto oli raapaisu, läpsäisy tai lyönti tylpällä esineellä. Yleisin vamma uhreille oli ruhje. Tutkimuksen mukaan väkivaltaa kohdistui 11,5 prosenttia miehiin. Carmo (2011) arvelee tuloksien olevan alakanttiin, sillä miehet eivät raportoi kokemastaan väkivallasta, joten todellinen miesuhrien määrä saattaa jäädä tutkimuksessa pimentoon. Venäläinen (2019, 778) arvioi miesten harvoin nostavan esiin heihin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa, joten tämän vuoksi miehiin kohdistuva lähisuhdeväkivalta ei tule yleiseen tietoon. Venäläinen (2019) nostaa esiin ajatuksen siitä, että voisiko naisten tekemä lähisuhdeväkivalta olla yleisempää, mutta se ei näytty, koska miehet eivät ole halukkaita puhumaan uhrikokemuksestaan eikä hakemaan apua.

5.2 Väkivallan seuraukset miesuhreille

Honkatukia ja Siren (2015, 75) toteavat väkivallan kohteeksi joutumisen olevan ihmiselle traumatisoivaa. Väkivaltaisen tapahtuman jälkeen väkivallan uhrin toimintakyky ja jaksaminen saattaa hetkellisesti huomattavasti heikentyä. David Lisak (1993) kirjoittaa kulttuuristen uskomusten aiheuttavan väkivallan miesuhreille huomattavaa haittaa ja epäoikeudenmukaisuutta yhteiskunnassamme. Vaikka todistetusti suurin osa esimerkiksi seksuaalisen hyväksikäytön uhreista on naisia, on merkittävää huomioda, että tekijä ja uhri voivat olla kumpaa tahansa sukupuolta. Olettamus, jossa mies yhdistetään useasti tekijäksi ja nainen

puolestaan uhriksi, vahvistetaan patriarkaalisen kulttuurin perinteitä sekä tällä olettamuksella edistetään sukupuolittunutta väkivaltakulttuuria. Myös miesten sisäiset ja henkilökohtaiset uskomukset ja ajattelumallit, saattavat olla miesuhrin trauman tunnistamisen ja selviytymisen esteenä.

Lisak (1993, 577) viittaa myös keskitysleireistä selvinneiden ihmisten traumakokemuksiin. Tutkimustiedon mukaan traumatisoitumista tapahtui sukupuolesta riippumatta, joten ei voida olettaa yksinomaan naisten saavan psyykkisiä ja fyysisiä trauman oireita väkivallan ja väärinkäytön seurauksena. Lisak (1993) nostaa esiin väkivaltaa kokeneiden lasten tutkimuksia, missä uhreja ei ole eritelty sukupuolen mukaan tytöiksi tai pojiksi, vaan heidät nähdään väkivaltaa kokeneina lapsina. Kuitenkin lukiessa aikuisten selviytymistarinoita lapsuuden väkivallan uhrikokemuksista törmäämme pääasiallisesti ainoastaan naisuhrien tarinoihin.

Amerikkalaisen Denise A. Hinesin (2015) tutkimuksessa selvitettiin väkivaltaa kokeneiden miesten terveysongelmia terveydenhuollossa vuosina 2012–2013. Hines (2015) kertoo aikaisempien tutkimusten pääasiallisesti painottuneen naisuhritutkimuksiin, ja näin ollen miesten fyysistä terveydentilaa koettuun väkivaltaan ei ole juurikaan tutkittu. Kohderyhmä valikoitui terveydellisistä syistä terveyspalveluihin hakeutuneisiin miehiin. Tutkimukseen osallistui 1601 miestä. Tutkimukseen osallistuneilla miehillä esiintyi erilaisia sairauksia muun muassa traumaperäistä stressihäiriötä, masennusta, unihäiriötä, korkeaa verenpainetta, sukupuolitauteja ja astmaa. Hines (2015) painottaa lähisuhdeväkivallan olevan haitallista miesuhrin fyysiselle sekä psyykkiselle terveydelle. Myöskin de Macedo Bernardino (2016) esittää väkivallan tuottavan merkittäviä haitallisia seurauksia uhrin henkiseen - ja sosiaaliseen terveyteen sekä elämänlaatuun sukupuolesta riippumatta

5.3 Miesuhrien auttamiskäytännöt

Huntley (2019) tarkastelee miesuhrien kokemuksia tukipalveluista sekä palveluiden saavutettavuudesta. Tutkimustulosten mukaan uhripalveluiden tulee olla

kattavampia sekä rakennettu vastaamaan erilaisten asiakkaiden tarpeisiin. Jos traumaa ei tunnusteta ja tunnusteta, sitä ei voida myöskään hoitaa. Luottamuksellisuutta ja asiakassuhteen pysyvyyttä korostettiin sekä mieserityistä osaamista. Myös stereotypiat ja maskuliinisuus nousivat tutkimuksissa mahdollisen avun ja tuen hakemisen haasteena. Tärkeänä nähtiin palveluiden näkyvyys ja saavutettavuus sukupuolesta riippumatta.

De Macedo Bernardion (2016) näkee tärkeänä luoda lähisuhdeväkivallan uhreille tukipalveluja ja neuvontaa, jotka kohdentuisivat uhrin lisäksi hänen lähipiiriinsä. Hän myös ehdottaa erilaisia lähestymistapoja, jotka mahdollistaisivat eri osa-alueiden arvioinnin kokijoiden ja tekijöiden välillä, jotta väkivaltaa voitaisiin ennaltaehkäistä. (2016, 618–622.) Flinck (2006, 126) puolestaan näkee sosiaalisen verkoston ja osallisuuden vahvistamisen olevan tärkeä tuki väkivaltaa kokeneen ihmisen eheyttämisessä.

Ruotsalaiset Veronika Burcar ja Malin Åkerström (2009, 38) haastattelivat väkivaltaa kokenutta kymmentä nuorta miestä. Haastatellut miehet kertoivat kokeestaan väkivallasta sekä uhrien tukipalveluista. Väkivallan seurauksena nuoret miehet kamppailivat patriarkaalisuuden pohjautuvissa sukupuolirooleissa ja hegemoniseen maskuliinisuuden luomissa odotuksissa. Hegemonisessa maskuliinisuuden näkökulmasta miehen tulee olla haluttu, kykenevä sekä vahva. Tutkimuksessa ilmeni maskuliinisuuden ja hierarkioiden luovan esteitä miesten haakeutumiselle avun piiriin, koska se heikentää miehen maskuliinista uskottavuutta. Nuoret miehet eivät halunneet asettaa itseään häpeälliseksi koettuun uhrin rooliin, vaan mieluummin näkivät itsensä aktiivisina, vahvoina nuorina miehinä.

Burcarin ja Åkerströmin (2009) mukaan miehet kertoivat tarinoitaan huumorin ja ironian kautta, ja näin pyrkivät pehmentämään väkivallan kokemusten merkityksiä. Burcar ja Åkerström (2009) nostivat esiin erään nuoren miehen näkökulmaa rikoksen uhrien tukipalveluiden sisällöstä. Mies kertoi, ettei hän koe tarvit-

sevansa uhrien tukipalveluita, sillä käsityksen mukaan tukipalvelut on tarkoitettu lähinnä raiskatuille naisille. Tämä antaa mielikuvaa siitä, että rikoksen miesuhreilla saattaa olla vääristynyt mielikuva tukipalveluiden sisällöstä. Burcar ja Åkerström (2009) tulivat siihen tulokseen, että kun mies joutuu väkivallan kohteeksi, niin hän ei automaattisesti määrittele itseään rikoksen uhriksi. Miehet vähättelevät itselleen väkivallalla aiheutettuja vammoja sekä haluavat määrittää identiteettinsä itse eivätkä halua asettua uhriposition.

Sanna Kivelä (2018, 1084) nostaa esiin terveydenhuollon merkittävää roolia väkivallan varhaisessa tunnistamisessa. Väkivallan uhreille on tärkeää tarjota tietoa väkivallasta ja ohjata asiakkaat asianmukaiseen jatkohoitoon. Kivelä (2018) välittää huolta miesuhrien haluttomuudesta terveyspalveluissa tuoda esiin kokeensa lähisuhdeväkivaltaa. Tutkimuksessa miehet kertoivat pelkäävänsä joutuvansa pilkan tai halveksunnan kohteeksi kertoessaan miehenä uhrikokemuksestaan. Terveydenhuollon ammattilaisilla on merkittävä rooli väkivaltaa kokeneiden uhrien esiin nostamisessa, sillä useat uhrit hakeutuvat ensimmäisenä terveydenhuollon palveluihin kokiessaan väkivaltaa. (Hines 2015.)

Hine (2020) kertoo miesten asettuvan väkivallan uhrin rooliin heikosti. Kuitenkin, kun miehet saivat apua ja heillä oli kokemus siitä, että heidän tarinaansa uskottiin, niin heidän oli helpompi hyväksyä uhrikokemus osakseen omaa identiteettiään. Miehet kaipasivat sosiaalista verkostoa sekä vertaistukea jakamaan kokemuksia. Miehet toivoivat uhrien tukipalveluiden tehokkaampaa tiedottamista miehille tarjottavista palveluista. Tiedottaminen nähtiin tärkeänä palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta.

Lisak (1993) ehdottaa miesuhrien auttamiseksi ja tilanteen kohentamiseksi vahingollisten sukupuolimyyttien murtamisen. On tärkeää tunnistaa yhteiskuntamme väkivallan miesuhrit, jotta miehet uskaltavat kertoa ja tuoda esiin omia uhrikokemuksiaan. Miehet kieltävät helposti uhrikokemuksensa, jos emme yhteiskunnallisesti nosta esiin miesten kokeman väkivallan hyväksyttävyyttä ja oikeellisuutta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämä kandidaatintutkielma toteutettiin kirjallisuuskatsauksena. Tutkielmassa perehdyin miesten kokemaan väkivaltaan ja väkivallasta koituviin seurauksiin aiempien tutkimusten pohjalta sekä minkälaisia auttamiskäytäntöjä väkivaltaa kokeneelle miehelle tulee tarjota. Lähdeaineistossa nousi esiin naisten ja miesten kokevan väkivaltaa melkein yhtä paljon, mutta väkivallan muodot vaihtelivat ja määrittyivät pitkälti sukupuolen sekä väkivallan toistuvuuden mukaan. Tutkimusten pohjalta voidaan havaita väkivallan traumatisoivan uhria sukupuolesta riippumatta.

Tutkielman tulosten mukaan väkivaltaa kokeneilla miesuhreilla on erilaisia tuen, avun ja neuvonnan tarpeita. Tutkielmassa selvisi, että miehet kärsivät väkivallan haitallisista seurauksista aivan kuten naisetkin. Tärkeänä nähtiin tietoisuuden lisäämistä väkivallan luonteesta ja avun saamisen mahdollisuudesta. Aineiston perusteella voidaan havaita miesten kokeman väkivallan olevan kulttuurisesti normalisoitunutta ja jossain määrin myös hyväksyttyä. (Lisak 1993; Honkatukia & Siren 2005; Huntley 2019.)

Aineistossa nousi selkeästi esiin, että miehet näkivät avun hakemisen haasteelliseksi. Miehet eivät halunneet asemoida itseään uhrin rooliin. Myöskin maskuliiniset ja kulttuuriset rajoitteet olivat tuen ja avun hakemisen haasteena. Tutkielma antoi viitteitä myös siihen, että miesuhreilla oli erinäisiä, ehkä harhaanjohtavia käsityksiä tukipalveluissa tarjottavista tukimuodoista ja kohderyhmästä. (Burcar & Åkerström 2009.) Kehittämisehdotukseksi nousi aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen haitallisen miesmyytin murtamiseksi sekä ilmiön tunnettavuuden lisääminen. Avun hakemiseen ja pyytämiseen sallittavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Asiakkaan kohtaamisessa on hyvä olla mukana useampia toimijoita, jotta saadaan muodostettua monipuolisempi kuva asiakkaasta ja hänen tilanteestaan (Flinck 2006, 126). Tärkeänä nähtiin myös viranomaisten ja

ammattilaisten osaamisen ja tietoisuuden lisääminen sekä moniammatillinen yhteistyö miehiin kohdistuvassa väkivallan vastaisessa työssä (Notko ym. 2011). Toisaalta Kekkonen ym. (2020, 5) nostavat esiin myös miesten omaa vastuuta ja työskentelyä, jotta yksin pärjäävän ja väkivaltaa hyvin sietävän miehen malli saadaan murrettua. Tutkielmassa näyttäytyy väkivaltaa kokeneiden miesten passiivisuus ja hakeutumisen haasteet tukipalveluihin sekä huomattavasti korkeampi kynnys avun vastaanottamiseen kuin naisuhreilla. Myös miehiin kohdistuvan väkivallan vähätteleminen lisää haasteita miehille ammatillisen avunpiirin haakeutumiselle. (Peitsalo ym. 2017; Kekkonen ym. 2020.)

Ulkopäin asetettu, maskuliininen miehen malli edustaa stereotypistä ajatusta siitä, että miehen tulee kestää kokemansa vaikeudet yksin, siksi olisikin tärkeää tuottaa tutkittua tietoa, joka edistää yhteiskunnassamme tuoreempaa näkemystä moninaisemmasta mieskuvasta. Flinck (2006) toteaa kulttuurisen keskustelun parisuhdeväkivallasta tallentuneen pääasiallisesti naisten kertomina tarinoita, sillä miehet eivät ole jakaneet tarinoitaan väkivallan kokijoina ja miespainoitteista uhrikeskustelua on pitkälti käyty ainoastaan naisten kokemusmaailmasta käsin. Tulosten perusteella voimme ajatella mieserityiselle osaamiselle ja asiakastyölle olevan tarvetta miesuhreja kohdatessa. Ehkä on syytä myös kysyä, missä ovat tarinat ja tutkimustieto väkivaltaa kokeneista pojista ja miehistä?

Pohdin, että voisiko miesuhrien tukipalveluiden saavutettavuutta ja uskallusta tarttua palveluun madaltaa kohdistetulla, mieserityisellä viestinnällä. Olisi varmasti oleellista pohtia, mitä miehet kaipaavat ja minkälainen informaatio sekä viestintä herättää miehen kiinnostuksen ja uskalluksen hakeutua tarvittaessa uhripalveluun. Tutkielmaa tehdessäni yllätyin siitä, miten suppeasti kotimaista teollista tutkimusta ja tietoa miesten kokemasta väkivallasta oli löydettävissä. Jokinen ym. (2012, 183) näkevät merkittävänä parannusehdotuksena mieserityisen tutkimustiedon puutteeseen sen, että mies ja maskuliinisuus tutkimus kytkettäisiin osaksi sukupuolen- ja naistutkimuksen yksiköiden ja oppiaineiden toimintaa sekä kysymyksenasetteluja ja näkökulmia, ja näin mieserityinen tutkimustieto

saataisiin sisäistettyä osaksi kaikkien tieteenalojen sukupuolisensitiivistä tutkimusta.

LÄHTEET

- Burcar, V. & Åkerström, M. 2009. Negotiating a Victim Identity: Young Men as Victims of Violence. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 10(1), 37–54.
- Cacciatore, R. & Koiso-Kanttila, S. 2008. *Pelastakaa pojat!* Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Carmo, G. 2011. Men as victims of intimate partner violence. *Journal of Forensic and Legal Medicine* 18 (8), 355–359.
- De Macedo Bernardino, B. 2016. Profile of Men Who Are Victims of Physical Violence by an Intimate Partner. *Journal of Family Violence*, 31 (5), 617–624.
- Flinck, A. 2006. *Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana: rikottu lemменmarja*. Tampere: Tampere University Press.
- Harju, T. 2012. Nais erityinen monikulttuurinen väkivaltatyö. Teoksessa J. Hautamäki. 1997. *Perheväkivalta käännekohta miehen elämässä*. Helsinki: Miessakit ry.
- Heiskanen, M. & Ruuskanen, E. 2010. Tuhansien iskujen maa – miesten kokema väkivalta Suomessa. Julkaisusarja No. 66. Verkkójulkaisu. Helsinki: Euroopan Kriminaalipolitiikan Instituutti (HEUNI).
https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/6KHnLcUwR/Full_report_66.pdf. Viitattu 7.11.2020.
- Hine, B. 2020. “I Have Guys Call Me and Say ‘I Can’t Be the Victim of Domestic Abuse’”: Exploring the Experiences of Telephone Support Providers for Male Victims of Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*. 1-32. The Author(s) 2020.
- Hines, D. 2015. Health problems of partner violence victims: comparing help-seeking men to a population-based sample. *American Journal of Preventive Medicine* 48 (2), 136–144.
- Honkatukia, P. & Kivivuori, J. 2011. Rikosten uhrit tukipalveluiden asiakkainakyselytutkimuksen tuloksia. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitoksen verkkokatsauksia. 9/ 2021.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152582/tiedote_252.pdf?sequence=1. Viitattu 4.11.2020.

Honkatukia, P. & Sirén, R. 2005. Suomalaiset väkivallan uhreina: Tuloksia 1980–2003 kansallisista uhrihaastattelututkimuksista. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152466/216_Siren_Honkatukia_2005.pdf?sequence=2. Viitattu 4.11.2020.

Huntley, A. 2019. Help-seeking by male victims of domestic violence and abuse (DVA): a systematic review and qualitative evidence synthesis. *BMJ Open*, 9 (6), 1–13.

Jokinen, A. 2000. Panssaroitu maskuliinisuus: mies, väkivalta ja kulttuuri. Tampere: Tampere University Press.

Jokinen, A. & Ahlbäck, A. & Kinnarinen, K. 2012. Näkymätön sukupuoli näkyväksi. Teoksessa A.Jokinen (toim.) *Mieskysymys – Miesliike, -työ - tutkimus ja tasa-arvopolitiikka*. Tampere: Tampere University Press, 171–185.

Kaittila, A. & Nyqvist, L. 2015. Taloudellinen väkivalta parisuhteessa – kirjallisuuskatsaus. *Janus sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti* 22 (3), 263–264.

Kaitue, S., Noponen, T. & Slåen, A. 2007. Yleistä muttei yksityistä - Oikeudelliset keinot lähisuhdeväkivallasta selviytymiseen. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kekkonen, J., Sarlin, T. & Pekkola, J. 2020. Normaalaa väkivaltaa. Miehet katuväkivallan kokijoina. <https://www.miessakit.fi/wp-content/uploads/2021/02/Normaalia-vakivaltaa-raportti-digi.pdf>. Viitattu 12.2.2021.

Kivelä, S. 2020. The Documentation of Family Violence in Healthcare and the Associations of Violence on Well-Being. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/118932/978-952-03-1407-1.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 12.11.2020.

- Kivelä, S. 2018. A cross-sectional descriptive study of the family functioning, health and social support of hospital patients with family violence backgrounds. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 32 (3), 1083–1092.
- Krug, E. G., Dahlberg, L. L. Mercy, J. A. Zwi, A. B. Lozano, R. (toim.) 2005. *Väkivalta ja terveys maailmassa. Lääkärien sosiaalinen vastuu ry. Terveyden edistämisen keskus ry.* Jyväskylä: Gummerus.
- Lidman, S. 2015. *Väkivaltakulttuurin perintö - sukupuoli, asenteet ja historia.* Helsinki: Gaudeamus.
- Lisak, D. 1993. Men as victims: Challenging cultural myths. *Journal of Traumatic Stress* 6 (4), 577–580.
- Niemi, J., Kainulainen, H. & Honkatukia, P. (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta.* 2017. *Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma.* Tampere: Vastapaino.
- Nieminen, J. 2013. Hegemonisesta maskuliinisuudesta miesten moneuteen: kriittisen miestutkimuksen mahdollistuminen valtio-opillisessa ajattelussa. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/68113/978-951-44-9132-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 17.11.21.
- Rikosuhripäivystys. 2021. Asiakkaat rikosuhripäivystyksessä 2020. <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/>. Viitattu 6.2.2021.
- Ronkainen, S. 2008. Kenen ongelma väkivalta on? Suomalainen hyvinvointivaltio ja väkivallan toimijuus. *Yhteiskuntapolitiikka* 73 (4), 389.
- Peitsalo, P., Pekkola J. & Sarlin, T. *Vaiettu väkivalta.* 2017. *Miesten kokema väkivalta sekä mahdollisuus avun hakemiseen ja saamiseen.* Miessakit ry:n raportteja 2017. Helsinki: Miessakit ry. <https://www.miessakit.fi/toimintamuodot/vakivaltaa-kokeneet-miehet/vaiettu-vakivalta/>. Viitattu 7.11.2020.
- THL. Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2020. *Sukupuolten tasa-arvo. Sukupuolistuneen väkivallan yleistyneisyys.* <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys>. Viitattu 11.1.2020.
- Venäläinen, S. 2019. Reversing Positions: Constructions of Masculine Victimhood in Online Discussions about Intimate Partner Violence Committed by Women. *Men and Masculinities* 23 (3–4), 772–787.

Videnoja, K. 2012. Sukupuoli väkivallattomuus kasvatuksessa. Teoksessa Non Fighting Generation (yhdistys) & T. Purjo : Sukupuoli ja väkivalta Osa 2. Helsinki: Non Fighting Generation.